

PLANTENWERKGROEP

--- NMC-Schijndel --- Natuurgroep Gestel ---

Plant van de maand april 2025

Blauwe waterereprijs

Algemeen

Wetensch. naam	Veronica anagallis-aquatica L.
Uitspraak	Verónica anagállis-aquática L.
Familie	Plantaginaceae/Weegbreefamilie
Geslacht	Veronica/Ereprijs
Soort	Blauwe waterereprijs
Plantvorm	Kruid. Therofyt/Helofyt ***
Leefvorm	Eén-, twee-, meerjarig
Hoogte	15 cm. – 60 cm.
Wortels	Hoofd-, bijwortels
Stengel	Rechttopstaand
Bladstand	Tegenoverstaand
Bladvorm	Langwerpig-/lancetvormig
Bladkleur	Lichtgroen
Bladrand	Fijn gezaagd/gaaf
Bloeiperiode	Mei - herfst
Bloeiwijze	Trosvormig
Bloemtype	Tweeslachtig
Bloemkleur	Blauw/lila
Bloemvorm	Tweezijdig symmetrisch
Kelkbladen	4
Kroonbladen	4
Meeldraden	2
Stijlen	1
Stempels	1
Vruchtbeginsel	Bovenstandig
Vrucht	Doosvrucht
Groeiplaats	Ondiep stromend water

Foto 1. Blauwe waterereprijs

Foto 2*. Wortelstelsel

Inleiding

In 2024 ben ik onverwachts een staaltje huisvlijt tegengekomen dat m'n aandacht trok omdat daarin de maanden van het jaar centraal staan. Ook in 2025 vraagt elke maand weer mijn/ onze 'natuur'aandacht. **April** heet hier **Grasmaand** met in de afbeelding een blijde boer die de opgetogen koe in het gras ziet springen. (Mijn vader zei elk jaar opnieuw: "In April is er gras of komt er gras". In beide gevallen gingen de koeien rond koninginnedag, 30 april, naar buiten.)

April is gekoppeld aan het Latijnse *aperire* (→openen). In april opent de natuur zich. Andere namen voor april zijn: eiermaand, grasmaand, kiemmaand en paasmaand.

Als plant van de maand kies ik deze keer voor de **Blauwe waterereprijs**(foto 1) die we vorig jaar op 20 april bij Kasteel Heeswijk mooi in de knop vonden.

Naamgeving

Veronica. De plant is genoemd naar de heilige *Veronica* die de afdruk van het aangezicht van Christus in een zweetdoek zou hebben ontvangen toen ze Jezus, die het kruis droeg naar Golgotha, volgde. De bloem van de Ereprijs zou op die afdruk moeten lijken. Uiteraard volgt deze verklaring vele legendes.

Anagallis. De betekenis van *Anagallis* is *Guichelheil*. In die laatste naam zien we *guich*(→gekte) en *heil*(→genezing) terug. De plant moet dus in de (vroeg) geneeskunde gebruikt zijn.

Aquatica. Het zal je niet verbazen dat dit de betekenis van 'in het water levend' heeft.

Water. Ook nu zal het je niet verbazen dat de plant in/aan het water groeit.

Ereprijs. Neem dit letterlijk en de plant tooit Middeleeuwse Tournooiwinnaars die de **ere-prijs** hebben gewonnen. Verder is er een uitgebreide betekenisomschrijving van de Ereprijs te vinden in de *Plant van de Maand* van maart 2018.

In het Fries, Frans, Duits en Engels noemt men de plant achtereenvolgens: *Blauwettererf*, *Mouron d'eau*, *Gauchheil* *Ehrenpreis* en *Bleu Water Speedwell*.

Plaatsing

Heukels** plaatst de plant in de Weegbreefamilie, verder in het geslacht Ereprijs en de soort Blauwe waterereprijs. In dit geslacht worden verder 23 andere Ereprijzen genoemd, waarvan de Rode waterereprijs er één is. Als Plant van de Maand zijn de *Grote ereprijs* (maart 2018), de *Beekpunge*(mei 2018), en de *Mannetjes ereprijs*(juli 2024) al eerder beschreven.

Beschrijving

Levensvorm. De Blauwe waterereprijs is een één-, twee- of meerjarig kruid en valt bij de indeling van Raunkiaer onder de Therofyten/Heleofyten***. De plant zal tussen de 15 en 60 cm. hoog worden.

Wortels. Het stevige wortelstelsel laat hoofd- en bijwortels zien(foto 2*). Verder kun je bebladerde uitlopers ontdekken.

Foto 3. Stengels

Foto 4*. Stengelholte

Afb.5 Schutblaadjes

Stengels. De bijna nooit behaarde groene stengels staan rechtop, je kunt ze van afgerond tot vierkant zien, met soms rood aangelopen delen(foto 3). Binnen de stengel is er een kleine centrale holte(foto 4*).

Bladeren. Bladeren geven steeds waardevolle aanwijzingen bij het determineren van de plant. Voor de Blauwe waterereprijs beginnen we met de lijnvormige, spitse schutblaadjes onder bij de bloemetjes(afb. 5). Letten we op de onderste bladeren, dan zien we dat die eirond, gesteeld en enigszins getand(foto 3) zijn. De bovenste bladeren zijn langwerpig met een gezaagde rand en spitse top(foto 6). De kleur van de tegenover elkaar geplaatste bladeren is lichtgroen. Foto 7 laat de nervatuur van het *veernervig* blad mooi zien.

Bloemen. De bloeiwijze van de Blauwe waterereprijs is trosvormig; De bloeiaar bevat meer trossen(foto 8), die in de bladoksels zijn geplaatst. Er zijn 4 kelkslippen en 4 lila-blauwe kroonblaadjes. De bloemkroon is een halve tot een hele centimeter groot.

Foto 6. Blad

Foto 7. Nervatuur

Foto 8. Bloeiwijze

De paarse belijning op de kroonblaadjes kunnen we als een prachtig honingmerk ervaren(foto 9*). De tros bloeit van onder naar boven(foto 10).

Foto 9*. Bloem

Foto 10. Bloeivolgorde

Foto 11*. Vrucht

Vruchten. Het bovenstandig vruchtbeginsel van de Blauwe waterereprijs ontwikkelt zich tot een gladde, eivormige tot ronde vrucht(foto 11*). Bijna frivoool blijft de stijl nog op de vrucht staan. De kelkslippen staan omhoog.

Groeiplaats

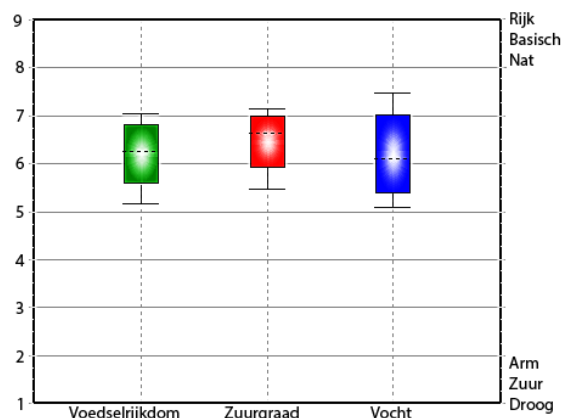
Bekijken we de groeiomstandigheden(zie ook afb.12*),

dan zien we dat:

- het substraat voedselrijk zal zijn.
- de zuurgraad tussen 6 en 7 ligt.
- de plant een natte omgeving zoekt.

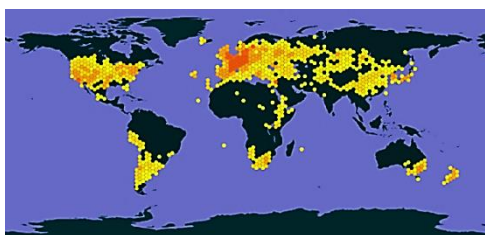
Wat de zon betreft zul je een zonnige plaats moeten ontdekken.

-de Blauwe ereprijs is in stromend ondiep water en natte gebieden te vinden. En als je bronnen tegenkomt, let ook daar eens extra op of de Plant van de Maand je verrast.

Afb.12* Ecologische parameters.

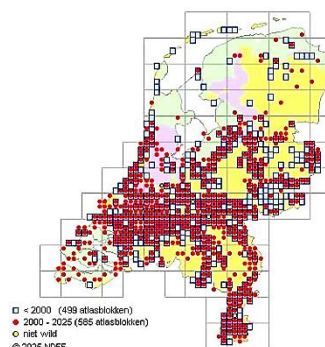
Verspreiding

Kaartje 13(links) laat zien waar de Blauwe waterereprijs wereldwijd groeit.

Zoemen we in op Nederland, dan geeft kaartje 14(rechts) van Floron aan waar de

plant in Nederland vertegenwoordigd is. De Plant wordt als *algemeen inheems* aangeduid.

Tot slot

De maand april is wat groei en bloei betreft verwachtingsvol. Hopelijk kunnen we deze maand volop genieten van wat de natuur ons te bieden heeft. Wie weet ook de *Blauwe* (of *Rode*) *waterereprijs*. En het weer deze maand ? *Geef april veel regen, zo brengt het rijke zegen.* We zullen zien.

Tekst : Gerard te Dorsthorst

Afb. foto's: GtD(1,3,6,7); Flora van Nederland Wilde planten en hun omgeving online(2,4,9,11,12); Flora Batava(5); Saxifraga(8,10); GBIF(Global Biodiversity Information Facility)(13); Floron(14).

1. Blauwe waterereprijs	Heeswijk	20 april 2024
2*. Wortelstelsel	Flora van Nederland - Wilde planten en hun omgeving online	
3. Stengels	Heeswijk	20 april 2024
4*. Stengelholte	Flora van Nederland - Wilde planten en hun omgeving online	
5. Schutblaadjes	Flora Batava, deel 2. Jan Kops (1807)	
6. Blad	Heeswijk	20 april 2024
7. Nervatuur	Heeswijk	20 april 2024
8. Bloeiwijze	Saxifraga – Ed Stikvoort	
9*. Bloem	Flora van Nederland - Wilde planten en hun omgeving online	
10. Bloeivolgorde	Saxifraga – Rutger Barendse	
11*. Vrucht	Flora van Nederland - Wilde planten en hun omgeving online	
12*. Ecologische parameters	Flora van Nederland-Wilde planten en hun omgeving online	
13. Verspreiding wereldwijd	GBIF	
14. Verspreiding Nederland	FLORON Verspreidingsatlas Vaatplanten	
-

*https://www.floravannederland.nl/planten/blauwe_waterereprijs

**Heukels' FLORA van Nederland. 24e druk. 2020.

****Therofyt: De plant heeft geen winterknoppen, in deze vorm dus éénjarig.

Helofyt: De plant heeft winterknoppen onder water en bloeit boven water.

opm. De Plant van de Maand is te vinden op:

<https://www.nmcschijndel.nl> en op: <https://www.natuurgroepgestel.nl>

Verrassende
12 augustus
Borculo;
niet meer
genomen.

vondst op
2012 in
helaas toen
foto's